ÖZET

GHULYAN, Husik, Mekânın Üretimi Kuramı ve Türkiye’de Kentsel Mekânın Üretimi: Ankara Örneği, Doktora Tezi, Danışman: Prof. Dr. Tayfun ÇINAR, 439 s.

Henri Lefebvre’in mekân kuramına dayanan bu tez çalışmasında Türkiye’de Ankara örneğinde Cumhuriyetin kuruluşundan günümüze mekânın üretimi süreçleri ele alınmaktadır. Lefebvre’in önerdiği mekân dönemselleştirmesinden yola çıkarak tez çalışmasında Cumhuriyetin kuruluşundan günümüze Ankara’da birbirine müteakip tarihsel mekân (1923-1930), soyut mekân (1930-1980) ile çelişkili mekânın (1980 sonrası) üretildiği varsayımı öne sürülerek bu tarihsel süreçte mekânın (yeniden) üretimi süreçlerinin Türkiye’de değişen üretim ilişkileri ile güçleri ve farklı dönemlerde öne çıkan üstyapısal paradigmaların değişim ile dönüşümü bağlamında ele alınmaktadır. Aynı zamanda toplumsal mekânın incelenmesi için Lefebvre’in önerdiği mekânsal üçlüye dayanarak çalışmada Ankara’da Cumhuriyetin kuruluşundan günümüze farklı dönemlerde toplumsal mekânın algılanan, yaşanan ile tasarlanan boyutları ele alınmaktadır. Türkiye’de 2000 sonrası dönemde egemen neoliberal-İslamcı üstyapısal paradigma ile ileri kapitalist esnek birikim rejimi bağlamında Ankara’da üretilmekte olan çelişkili mekân ise tez çalışmasında özel olarak ele alınan diğer konudur. Bu dönemde kentin toplumsal mekanının algılanan, yaşanan ile tasarlanan boyutları mevcut üretim ilişkileri ve egemen üstyapısal paradigma (neoliberal İslamcılık) ile Osmanlı-Selçuklu söylemi bağlamında değerlendirilmektedir. Lefebvre’in mekâna dair kuramsallaştırmalarından ilk önce

‘Mekânın Üretimi’ çalışmasının yapısal bir okumasına dayanan bu tez çalışması benimsediği yöntemsel çerçeve bakımından niteliksel bir çalışmadır.

Anahtar Sözcükler: Henri Lefebvre, mekânın üretimi, mekân dönemselleştirmesi, mekânsal üçlü, Ankara

ABSTRACT

GHULYAN, Husik, The Production of Space Theory and The Production of Urban Space in Turkey: The Case of Ankara, PhD Thesis, Advisor: Prof. Tayfun ÇINAR, 439 p.

Drawing on Henri Lefebvre's production of space theory, this dissertation analyzes the processes of production of space in Turkey since the establishment of Turkish Republic up to the present, focusing specifically on Ankara. Considering the periodization of space framework proposed by Lefebvre, this dissertation posits that there are three consecutive periods of space production in Turkey: historical space (1923-1930), abstract space (1930-1980) and contradictory space (post-1980). In addition, this dissertation elaborates on the production of space in these periods in terms of changing relations and forces of production while also considering changing superstructural paradigms. At the same time, taking into consideration Lefebvre's spatial triad, the dissertation elaborates on the lived, perceived and conceived moments of social spaces in Ankara for each period of its history of space since the establishment of the Republic up to the present time. The production of contradictory space in Ankara in the context of the dominant Neoliberal-Islamist superstructural paradigm and the flexible accumulation regime of advanced capitalism of the post-2000 period receives special focus in this dissertation. For this period, the lived, perceived and conceived aspects of the social space of Ankara are evaluated in the context of existing production relations, dominant superstructural paradigm (Neoliberal Islamism) and Ottoman-Seljuk discourse. The dissertation—which is based upon a structural reading of

Lefebvre's theorizations on space (first and foremost his 'the Production of Space' book)—adopts a qualitative methodological framework.

Keywords: Henri Lefebvre, production of space, periodization of space, spatial triad, Ankara